

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

 Lördagen, den 9 Augusti, 1766.

Swär på brefwet uti N:o 30 af Götheborgske Spionen.

Min Herre!

Både för egen och det almännas räkning är jag Eder förbunden, som, på et så hedrande sätt, welat lindra min börda. Mit ämbete är widsträckt, och min förmåga liten; huru kunde altså någon del falla i bättre händer än Edra? Det har ej kommet på allas lott, at kunna jämt underhålla sine läsares upmärksamhet, en egenkap, som likwäl en auctor bör hafwa; jag wägar säga, at denna är Eder, och önskar med almånheten at så se något mer ifrån Er hand.

Tänke ingen at jag härmed wil betala de lof-ord, I gifwit mig uti Edert bref! Jag har fått för liflig öfwerlygelse om min egen swaghet, för at kunna fastna i sådana garn, om de ock waret stålba för mig. Jag lär wara så inckelig, at ega en wån uti Eder, och förklarar fördenstul

lättellgen hwarifrån så hebrande omdömen komma. Wänskap liknar et synglas, som gör förefommande ting större än de i sig sjelf äro, och undertiden få de en helt främmande Skapnad. Min Herre, jag har med nöge igenomläset Edert bref; men förlåt at jag, oaktadt detta, gör härwid en o h annan anmärkning.

Låt mig at fråga hvarföre J spioneren uti de dödas grifter, och låten deras infalna stoft prä-dika för våra rädda öron? Jag måste tilstå, at de döde äro wåltalige genom Eder mun; men befinna, at mine läsare äro människor, kanste nog swaga; tänk, min Herre, hwad answar J ädraget Eder, om Edra alswarsamma förestälningar satt en owanlig och skadelig köld i mångas blod, och beröswat dem en munterhet och et sinnes lugn, utom hwilka lifwet är blott en tung börda: en bår, en lista, en grift, et stoft, eller ringa qwarleswor af en forn-människa, äro ju bilder som förordsaka ångslan, och där denna har sit hemwist saknas strart rediga tankar och någsamma tidsfördrif. Låtom os följa människor af flera stånd och åldrar til de dödas tysta hemwister: jag fruktar, at om ej förwett ledsagar dem dit, ångslan likwål följer dem tillbaka.

En rik nalkas med ojämma steg, och darrande fötter den rikes grift. Ehuruwål det ena ögat helt och hållet är fäst på den hemmawarande Skatten, uptäcker likwål det andra, här, flera oreder, och mera styggelse än själen kan fördraga: här hwilar den, som för mödosamma dagar och sömnlösa

lösa nåtter köpt sig det fåra guldet, hwilket endast skal glänsa för andras råkning: här multnar den som gått sig trött, för at på en och samma gång ernå sin hwila, och taga affsed af sit goda, som slösat både med krops och sinnes krafter, för at spara åt andre en usel metal, i hwilken förgångeligheten inhugget sin waraktige stämpel, som grublat i frostet; för at sielf öka det, och under hela sin lefnad andats bekymmer, för at med ånglan sluta densamma: faseliga betraktelser för en girig siäl! ohyggeliga utsigt för et öga, som endast warer såst på guldklimpen! En kall swett utgjuter sig öfwer alla lemmar på wår rike äfädare: han känner redan alla dödens plågor uti det affsed, han en gång skal taga af sina fåra egodelar, och han går med oro hem, för at där, ömsom, råkna sit mynt och ånglas.

En fattig går til sin likes graf, at bese den jordtorfwa, som betäcker des aska. Fattigdom och bekymmer äro gerna ofsiljaktige följeslagare: männe de ock följas til dessa tysta boningar? om ej oron ledsagat denne äfädaren fram; så tager hon honom säkert här emot. Brist på lifswets nödtorfter har gjort hans dagar tunge och mödosamme, och han har redan länge wäntat sin enda och angenäma hwila i grafwen; men en oförmodad fruktan intager honom wid äfädandet af den mull, som redan är blandad med den dödes: „Förfärliga åndalykt! tänker han: elände har fölgt mig, i tiden, och tyckes i grafwen wilja lefwa öfwer mig.“ Han går ångslig bort, samt under

sina flarfwor och hwardags elände önskar sig et långt lif.

En förnäm, den lyckan sorgfälligt taget under armarne, för at tidigt få sätta honom midt i flödet på åran, stiger ner i sine förfäders prägtiga grift: huru förwillas icke här hans syn af inbil-lada spöken? Huru beswåras icke hans luft af osunda dunster? Sjelswa lusten, som rör hans sijnä öron-hinnor, framwisfar idel död och för-gängelighet: en oangenäm känslé insmyger sig uti alla hans lemmar, och han förlorar på en gång smak för alla nögen; „Här gömmas, säger han, „ynkeliga qwarleswor af mine namnkunnige för-fäder, och sjelswa åran, som under deras hwandel „talade så högt, tyks utwalt sig samma tysta låger-ställe som de. Hwarföre har jag med möda „flåtrat up på årans högder, då jag, en gång, skal „störtas i detta glömskans djup? Hwarföre hafwa „icke bekymmerslösa dagar fallet på min lott, och „min hand fört plogen, när et och samma öde, en „gång, skal förena mig med den uflaste?“ Wår rike äftädare öfwer gifwer med oro detta bödens hemwist: upfyller sit eget med suckar, och åter-winner, kan hånda, aldrig sit tappada sinnes lugn.

Hjeltén, som, utan at blunka, flera gånger sedt döden i ögonen, håpnar wid öpningen af hjeltars grifter. Hans blod har tilförene, oagadt de äfwentyrligaste tilfällen, flutet i sit jämna lopp; här tyks det, utom foran, liksom stelna. Han kommer med tapra steg och eldiga ögon; men hans fot, som ofta mått fältet öfwer döda krop-par,

par, darrar wid brådden af en lif = lista, och hans ögon äro för blöddiga til at se sina lifars multnada ben. „ Är detta hjeltars sista öde, säger han? „ Ära, du toma wäder, du iholiga blådra, du betydande intet, hwarföre har du förledt dessa och mig, at på de orimmeligaste wägar söka dig? och sedan wi änteligen funnet dig, huru har du lönt våra matta sjät? Du kallas oddelig; men med hwad stål, när hjeltarnes namn waret glömda; om ej de stenar, som betäckta deras ben, långt trognare wärdat deras minne än du. Bedrägeliga yta, huru har du kunnat så förwilla våra ögon? „ Hjelten går bedröfwad tillbaka, och jag har full anledning at twifla om, det äran hårester kan förleda honom.

Et ungt och tåkt fruntimmer får, af en händelse, se den stenen som döljer stoftet af en, för flera år tillbaka, afliden Schönhet. Ach, hwad för en förtretelig spegel! Det purpur, som pryddes händes täcka kinder, förriorar sig på en gång: händes ögons qwicka eld, som gjort händes så många och lätta segrar, sloknar i et salt och bittert watten: en rysning går öfwer hela händes spåda kropp, och oangenåma känslor göra händes en lång stund mållös. Änteligen säger hon under djupa suckar: „ Hårda och obewefliga öde! hwarföre wisnar en ros, då näslan, oqwald, yfswes i sin frodiga wårt? Til hwad ända framalstrar naturen, här och där, et måsterstycke, när hon straxt, och, utan medlidande förstör detsamma?

„ Ach ångsliga, och, kan hända, få stunder,
 „ som ännu återstå af mit lif, Skynder er; jag
 „ är ledsen wid at råknas bland de lefwande.“
 Wår Tacka öfwerger, med rädda steg, denna sorgeliga orten. Hon söker enslighet, och tiden lär utwisa, om et ömt hjerta kan förmå hånne at åter tråda in i stora werlden.

Gubben, som länge swigtat under en tyngd af år och bråkligheter, samt ofta, för barn och barnebarn, omtalt sin ledsnad wid lifwet, håpnar då han ser en öppen graf. Han anser nu mera ej döden för en ljustig hwila, och grafwen för en ort, där han, efter en mångårig möda, får flåsa ut: nej, han går raglande och ångslig hem, och fruktar stundeligen sin annalkande ånde.

Min Herre! uti alla åldrar och stånd lär man finna människor, som likna dem jag nu nämt. Smedlertid, som jag kan, i tromål, försäkra Er, at Edra tåcka betraktelser, långt ifrån at förstöra, mera öft mångas finnes lugn; anhåller jag, at min Spion för desses räkning, flera gånger må hedras, jämwäl af samma alswarsamma ämne.

Rundgörelser.

Wid början af nästa Kyrko-år, kommer i Gøtcheborg at utgifwas et Periodiskt Arbete, under namn af **Nya Prädiko. Förfök**, hwilket innehåller: 1) Närmaste och ägta förståndet af wåre widtagne Evangeliske Texter. 2) Anmärkningar

ningar wid de swårare ställen, med anwifning
 uppå nyare Exegetiska uplåfter. 3) En utur de
 förklarade Texter hänledd upmuntran till san gud-
 aktighet. 4) Et litet Bönedags Arbete i samme
 småt. Werket, som skal utgöra något öfwer 40
 ark, och således en kort Hus-Postilla, kostar 3
 Dal. S:mt uti pränumeration. Ghuru det wecko-
 tals utgives, skal det doch i god tid kunna med
 posten erhållas, och således läsas, när det, i an-
 seende till tid och flera omständigheter, mest inter-
 esserar. Fördenful tackas de, som utom Görhe-
 borg åstunda skyndsam del af dessa **Prädika-
 försök**, på Kongl. Post-Contoiren anmäla sig:
 de öfrige lite genom bref, eller muntligen, till
 Författaren, Doctor Joh. Rosen, boende i Gö-
 theborg. Om någon pränumererar på 50 exem-
 plar och däröfwer, njutes estergift af 10 pro cent.
 Uti innewarande år tages pränumeration emot;
 men sedan kommer hwart exemplar at betalas
 med 4 Dal. S:mt.

Till instundande Larsmesse-marknad finnes et
 parti nya inbundna Fransyska böcker till köps uti
 Bokbindaren N. Lundbergs bod, på torget.

Som et med Torsdags Posten, från Borås,
 hit ankommet bref, till Herr Jacob Björckman,
 är af någon, utan twifwel af förseende, från Post-
 huset uttaget, utan at rätta ägaren, oaktadt all
 efterfrågan, det kunnat återfå; ty anmodas den,
 hwilken det i händer fallet, at aflemna det till före-
 nämnde ägare, som finnes hos Tunnebindaren Trib-
 ler: wiljande samme icke råfna därpå, om detta
 bref

bref till åfventyrs torde wara brutet, endast det återfås.

Skoffickaren Jonas Pettersson Kiempes gård utbjudes til salu: bestående han af 6 öfwer- och under-rum, jämte källare, wedbodar, någorlunda stort gårds-rum, samt watten-brun, är belägen på Konungs gatan, wid Ekelunds torget, näst til Bagaren Måster Smitts, uti lilla gatan. Den, som finnes hogad, kan om priset och flera omständigheter med egaren öfwerens komma. Denne gången är den sidste, han i dessa blad utbjudes.

En aldeles ny öfwertåkt wagn, för 2 personer och et barn, aflemnas til salu eller emot lega at nytja. Närmare underrättelse fås af Hr. Lorenz Zeussen.

De som här på orten taget några lotsedlar uti Stolpes bekanta Boklotteri, kunna med alraförsta taga sina winster emot uti Boklådan från Allingsås.

Den 27 dragningen i Götheborgs Hospitals lotteri kommer den 14 i denna månad at för sig gå, och finnas ännu oförsällda lotter på flera ställen.

I morgon insamlas i Domkyrkan den omiltkorliga collecten, som, efter Kongl. Majestets nådigsta förordnande, tilfaller Consistorii Amanuensen Hr. Olof Lindman. Det wore at sela emot Götheborgares ädelmod, at orda för en arbetare i deras församling.

